

Подлесна В.Г. Удосконалення економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.06 – економіка природокористування та охорони навколишнього середовища. – Сумський державний університет, Суми, 2007.

Дисертаційне дослідження присвячене теоретичному обґрунтуванню та розробленню методичних засад удосконалення економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності. У роботі удосконалено поняття екологічно спрямованої господарської діяльності; поняття і особливості економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності на державному рівні. Дістала подальшого розвитку класифікація екологічно спрямованої господарської діяльності за принципом формування прибутку. Здійснено аналіз сучасного стану та напрямів удосконалення економічних інструментів екологічного регулювання господарської діяльності в Україні. Поглиблено методичні засади удосконалення економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності на регіональному рівні. Проведено оцінку регіональної інвестиційної привабливості екологічно спрямованої господарської діяльності. Запропоновано систему підтримки прийняття рішень щодо реалізації економічного механізму ЕСГД на регіональному рівні.

Дисертація є самостійною роботою, в якій на основі проведеного теоретичного узагальнення вирішене важливе наукове завдання – поглиблено поняття ЕСГД та її економічного механізму; дістали подальшого розвитку методичні засади удосконалення економічного механізму ЕСГД; розроблено систему підтримки прийняття рішень щодо реалізації економічного механізму ЕСГД на регіональному рівні. За результатами дослідження зроблені наступні висновки та надані практичні рекомендації.

Аналіз тверджень науковців щодо поняття ЕСГД показав, що у її визначенні необхідно враховувати такі аспекти, як: організація таких способів використання всіх ресурсів (матеріальних, трудових, природних, інформаційних, фінансових), які необхідні для здійснення конкретного виду господарської діяльності, відповідно до вимог сталого розвитку; необхідність розуміння ЕСГД у широкому сенсі як забезпечення екобезпечних та раціональних процесів господарювання та у вузькому сенсі як діяльність конкретного суб'єкта господарювання щодо реалізації екологічних цілей, задекларованих в установчих документах.

Аналіз існуючих видів ЕСГД дозволив здійснити подальший розвиток їх класифікації за об'єктами впливу, галузевою належністю та принципом формування прибутку.

Встановлено, що основні орієнтири удосконалення економічного механізму ЕСГД на державному рівні відображають його цілі, а саме: узгодження економічних інтересів суб'єктів господарювання та екологічних вимог держави, екологічних потреб споживачів; екологічна реструктуризація економіки; перехід до сталого розвитку; щорічне відшкодування процентів екологічного боргу та зменшення його абсолютної величини. Досягнення таких цілей тісно пов'язане з виконанням функцій, які відображають основні відмінності удосконаленого економічного механізму ЕСГД від сучасного економічного механізму екологічного регулювання.

Практична цінність удосконалення економічного механізму ЕСГД полягає у тому, що реалізація його функцій потребує не тільки застосування економічних інструментів, але і

передбачає стимулювання розвитку відповідної ринкової інфраструктури, що забезпечує не тільки збільшення кількості екологічно спрямованих суб'єктів господарювання, але і сприяє процесу імплантації ЕСГД у всі сфери ринкової економіки.

Здійснено аналіз напрямів удосконалення економічних інструментів екологічного регулювання господарської діяльності, який дозволив зробити висновок, що одним із найбільш перспективних напрямів стимулювання ЕСГД є застосування податкових пільг, зокрема, з податку на прибуток та зі зборів за забруднення НПС.

Щодо діяльності місцевих фондів охорони НПС, то вони потребують реформування шляхом надання їм повноважень щодо застосування більш широкого кола фінансово-економічних інструментів.

Встановлено, що пропозиції щодо визначення показника комплексної оцінки еколого-економічного стану регіону доцільно застосовувати при визначенні економічних інструментів стимулювання ЕСГД.

Розроблено пропозиції щодо визначення пріоритетних податкових інструментів стимулювання ЕСГД за регіональним принципом, що передбачають визначення за результатами розрахунку рейтингу інвестиційної привабливості регіонів для здійснення ЕСГД таких груп регіонів: регіони-лідери, регіони-сублідери, регіони базисні, регіони-челенджери, регіони-аутсайдери, та застосування податкових пільг з податку на прибуток відповідно до групи, до якої належить регіон, за принципом надання найбільш широкого кола пільг для регіонів-аутсайдерів.

Розроблено систему підтримки прийняття рішень щодо реалізації економічного механізму ЕСГД на регіональному рівні, в межах якої здійснюється оцінка доцільності фінансового стимулювання та регіональної фінансової бази стимулювання ЕСГД.

Публікації автора:

Розділи в колективних наукових виданнях

1. Подлесна В.Г. Регіональні оцінки екологічних втрат / Методи оцінки екологічних втрат: Монографія / За ред. д.е.н. Л.Г.Мельника та к.е.н. О.І. Карінцевої. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2004. – С. 252-255.

2. Подлесная В.Г. Экономические аспекты развития экологического предпринимательства в топливно-энергетическом комплексе / Методы решения экологических проблем: Монографія / Под редакцией доктора экономических наук, профессора Л.Г. Мельника и кандидата экономических наук, доцента В.В. Сабадаша. – Суми: Винниченко Н.Д., ОАО «СОТ» издательство «Козацький вал», 2005. – С. 186-195.

3. Подлесна В.Г. Перспективи розвитку екологічно спрямованої господарської діяльності у сфері поновлюваної енергетики / Ресурсозбереження та економічний розвиток України: формування механізмів переходу суб'єктів господарювання України до економічного розвитку на базі ресурсозберігаючих технологій: Монографія / За заг. ред. канд. екон. наук., доц. І.М. Сотник. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2006. – С. 298-302.

4. Подлесна В.Г. Природоохоронне районування та регіональні екологічні проблеми / Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: Підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника та к.е.н., проф. М.К. Шапочки. – Суми: ВТД

“Університетська книга”, 2005. – С. 133-141. Особистий внесок: аналіз регіональних екологічних проблем.

Статті у наукових фахових виданнях

5. Каринцева А.И., Подлесная В.Г. Экономические аспекты экологического предпринимательства // Механізм регулювання економіки. – 2004. – №2. – С. 41-45. Особистий внесок: обґрунтована необхідність економічного стимулювання екологічно спрямованої господарської діяльності.
6. Подлесная В.Г. Екологічний менеджмент і аудит як перспективні напрями розвитку екологічного підприємництва // Механізм регулювання економіки. – 2004. – №4. – С. 243-248.
7. Подлесная В.Г. Особливості формування економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності // Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. Випуск 203: В 4 т. – Том III. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. – С.751-758.
8. Подлесная В.Г. Роль економічного механізму екологічного регулювання господарської діяльності у забезпеченні сталого розвитку // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Зб. наук. праць. – Т. 14. – Суми: УАБС НБУ, 2005. – С. 231-236.
9. Подлесная В.Г. Фінансові аспекти економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності // Вісник Сумського державного університету. – 2006. – №1 (85). – С. 182-187.
10. Подлесная В.Г. Удосконалення інструментів економічного механізму регулювання екологічно спрямованої господарської діяльності // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – 2006. – № 719. – С. 94- 97.
11. Подлесная В.Г. Розвиток економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності у сфері промислового застосування льоно- та коноплепродукції і відходів їх переробки // Механізм регулювання економіки. – 2006. – №2. – С. 210-216.
12. Подлесная В.Г. Формування методичного підходу до створення економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності // Механізм регулювання економіки. – 2006. – №3. – С. 212-215.

Матеріали наукових конференцій

13. Каринцева О. І., Подлесная В.Г. Екологічний бізнес та ринок // Тезиси докладов научно-технической конференции преподавателей, сотрудников, аспирантов и студентов факультета экономики и менеджмента. – Суми: Издательство СумГУ, 2004.– С. 56-57. Особистий внесок: проаналізовано значення екологічного ринку та бізнесу для екологічного спрямування вітчизняних виробників.
14. Подлесная В.Г. Фінансування інноваційної діяльності підприємств у напрямку екологізації // Зб. наук. статей “Управління розвитком”. – Харків: ХНЕУ, 2004. – № 2. – С. 84-85.

15. Подлесная В.Г. Проблемы финансирования экологического предпринимательства // Сб. трудов Международной научно-практической конференции аспирантов и студентов «Проблемы развития финансовой системы Украины». – Симферополь: Изд-во МОО «Центр стабилизации», 2005. – С. 183-184.

16. Подлесна В.Г. Передумови формування економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності // Тези Шостої щорічної Всеукраїнської наукової конференції «Екологічний менеджмент у загальній системі управління». – Суми: Вид-во СумДУ, 2006. – С. 123-124.

17. Подлесна В.Г. Основні тенденції розвитку економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності в сфері промислового застосування льоно- та коноплепродукції в Україні // Матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції «Наукові дослідження – теорія та експеримент 2006». – Полтава: Вид-во “ІнтерГрафіка”, 2006. – Т. 10. – С. 43-46.

18. Подлесна В.Г. Перспективи формування економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності // Тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту “Економічні проблеми сталого розвитку”. – Суми: Вид-во СумДУ, 2006. – Том 2. – С. 61-62.

19. Подлесна В.Г. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів для розвитку екологічно спрямованої господарської діяльності // Тези Сьомої щорічної Всеукраїнської наукової конференції «Екологічний менеджмент у загальній системі управління». – Суми: Вид-во СумДУ, 2007. – С. 88-89.

Подлесна В.Г. Удосконалення економічного механізму екологічно спрямованої господарської діяльності : автореферат ... канд екон. наук : спец. 08.00.06 / В Г. Подлесна. –Суми.:Сумський державний університет, 2007.– 4 с.